

**Rondane-Dovre
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Villreinsenter Nord
Hjerkinnhusvegen 33
2661 Hjerkin

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 61 26 62 09
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/rondane-dovre>

Erik Neslein Mønness
Åsbygdsveien 706
2450 Rena

Saksbehandler Eirin Berge

Vår ref. 2022/4722-2 432.4

Deres ref.

Dato 09.05.2022

Delegert sak - Hemmeldalen NR - Dispensasjon - Motorferdsel snødekt mark - 2023-2026- Erik Mønness - Toril Arnestad

Delegert vedtak

Erik Mønness og Toril Arnestad gis tillatelse til transport av ved, proviant, materialer og utstyr til 2 private buer/hytter (en ved Stensjøen og en ved Halvfjers) i Hemmeldalen naturreservat. Tillatelsen er gitt med hjemmel i § 5 pkt. 6 i verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat.

Dispensasjonen blir gitt med følgende vilkår:

- Dispensasjonen gjelder for inntil 4 turer pr. år for sesongene 2023-2026 (2 turer pr. hytte). Det skal imidlertid legges vekt på å begrense antall turer til det aller mest nødvendige.
- 1 tur = tur/retur utgangspunkt til bestemmelsessted med 1 skuter.
- Til transporten skal det brukes leiekjører som er godkjent av kommunen
- Kjøringen skal foregå langs korteste trase inn til buene/hyttene fra Skramstadsetra.
- Transporten kan skje fram til og med 15. april det enkelte år.
- Kjøring i verneområdene skal begrenses til det mest nødvendige, og all kjøring skal skje på godt snødekt mark og på en slik måte at man unngår skader på vegetasjon og unødvendig forstyrrelse av dyrelivet.
- Personer kan sitte på ved transport av materialer og utstyr til egen bu/hytte dersom det er plass. Den klare forutsetningen er at persontransporten ikke utløser et behov for flere turer. Ren persontransport er ikke tillatt.
- Dispensasjonen må medbringes under transporten for eventuell kontroll.
- Vedlagt kjørebok må medbringes under transporten og fylles ut i henhold til veiledningen. Kjørebok skal sendes inn til forvaltningsmyndigheten epost: sfinpost@statsforvalteren.no senest 1. juni hvert år for gjennomsyn (alternativ til Statsforvalteren i Innlandet, Pb. 987, 2604 Lillehammer). Merk oversendelsen med saksnr 2022/4722.

**Nasjonalpark
Naturreservat**

Dovre, Rondane
Flakktjøna, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesætermyre, Myldingi,
Veslehjerkinn

Landskapsvernområde Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkin

Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen bare gjelder i forhold til verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat. Tiltakshaver er selv ansvarlig for å innhente eventuell egen tillatelse fra kommune og grunneier.

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Dokumenter i saken

- Søknad fra Erik Mønness datert 22.04.2022

Saksopplysninger

Søknaden:

«Jeg er litt usikker hvem som er rett mottaker da inneværende tillatelse ble gitt av tidligere myndighet.

1) Vedlagt rapport vinterkjøring 2022

2) SØKNAD OM TILLATELSE TRANSPORT FRA SKRAMSTADSÆTRA TIL STENSJØEN OG

HALVFJERS, I HEMMELDALEN NATURRESERVAT.

SØKNAD OM INNTIL 6 TRANSPORTER pr. ÅR

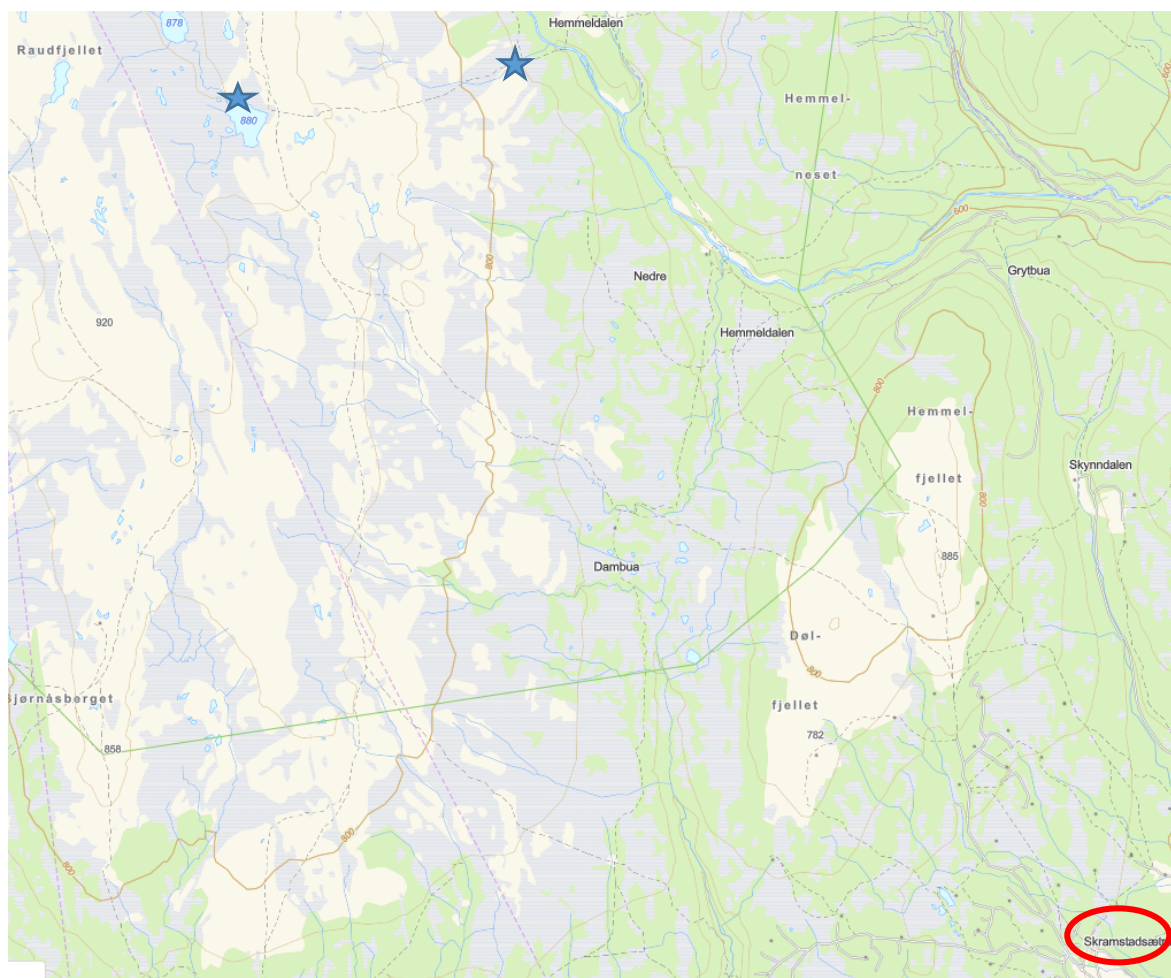
Vi har 2 mindre hytter ved Stensjøen og Halvfjers nede ved Hemla og har behov for transport av materialer, ved, utstyr og proviant, samt nedkjøring av avfall på snøføre i vinterhalvåret. Vi nytter leiekjører Erik Karlstad (Rena).

Vi har alltid minimert antall transportoppdrag. Vi veldig opptatt av å bevare områdets viktige naturkvaliteter. Som det går frem av rapport 2022 har vi unngått å nytte alle tillatelsene men heller tatt en del middels tunge transporter med skikjelke. Jeg vet ikke hvor lenge jeg vil klare dette i fremtiden, jeg blir 73 år neste sesong

Vil vi derfor understreke:

Vi har 2 hytter å ta vare på.»

Det opplyses videre i søknaden at det kan bli behov for akutt transport grunnet sykdom.

Figur 1: Kartutsnitt som viser utgangspunktet for kjøring i rød sirkel (Skramstadsetra). De to buene sin ca beliggenhet er vist med blå stjerne.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77. I brev av 6. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

I medhold av vedtak i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre den 14. mars 2013 er myndighet til å treffe vedtak i alle saker som gjelder søknad om tillatelse etter verneforskriftens spesifiserte dispensasjonsbestemmelser om ferdsel delegert til nasjonalparkforvalter/sekretariat. Dette inkluderer eksempelvis saker som omhandler bl.a. motorferdsel både på snødekt mark og barmark, organisert ferdsel, og ferdsel med hest, sykkel eller hundespenn.

Verneforskrift – formål

Området for omsøkt transport ligger i Hemmeldalen naturreservat. Verneforskriftens § 2 angir følgende formål for vernet:

Formålet med fredningen er å ta vare på:

- *et stort og tilnærmet urørt naturområde og dets landskapsformer*
- *biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser*
- *sentrale leveområder for villrein*
- *våtmarksområder med et rikt fugleliv*
- *et myrlandskap med stor variasjon i myrtyper.*

Motorisert ferdsel i Hemmeldalen naturreservat er i utgangspunktet forbudt, jf. verneforskriftens § 3 pkt. 4 med noen unntak. Etter § 5 pkt. 6 kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til nødvendig motorisert ferdsel på snødekt mark til setrer, hytter og buer for transport av materialer, ved, utstyr m.m.

Forvaltningsplan

s.36-37

Til sammen er det et betydelig antall bygninger i Hemmeldalen naturreservatet som holdes godt i hevd, har en relativt høy bruksfrekvens og som ikke er tilgjengelige fra bilvei. Bruken av bygningene genererer behov for regelmessig transport av ved, utstyr, vedlikeholds materialer m.m. Det er ønskelig at mest mulig av slik nødvendig nyttetransport skjer med snøskuter på frossen og godt snødekt mark av hensyn til faren for terrengslitasje ved motorferdsel på barmark. Forvaltningsmyndigheten er innstilt på å være imøtekommende overfor søknader om slik transport i et rimelig omfang. Som en del av vurderingen av søknader om kjøring for dette formålet vil følgende problemstillinger være sentrale:

1. Antall turer det kan gis tillatelse til
2. Bruk av flerårige tillatelser
3. Sluttdato for kjøringen
4. Bruk av leiekjører

1. I forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondaneregionen heter det at det i utgangspunktet vil bli gitt tillatelse til 2 turer til enkelthytter/buer pr. vinter for å forsyne disse med ved, materialer og utstyr. Det synes naturlig at dette kjøreomfanget også legges til grunn for transport til enkeltbygninger innenfor Hemmeldalen naturreservat som har en "normal" bruksfrekvens. I de fleste tilfeller vil trolig dette være tilstrekkelig for å dekke behovet. I en del tilfeller vil to turer pr. sesong sannsynligvis bli for lite. Behovet for flere turer vil trolig oppstå:

- Ved nyttetransport til seterområder og andre plasser med mange bygninger med høy bruksfrekvens, eksempelvis Øvre Himmeldalen seter.

- Når sameier, grunneiersammenslutninger og andre skal gjennomføre en samlet forsyning av et større antall bygninger som de har ansvar for.
- Ved mer omfattende vedlikeholds- og utbedringsarbeider.
- I andre spesielle tilfeller, for eksempel ved utskifting av inventar eller for husvære med høy bruksfrekvens der det er ønske om at alt vedbehov dekkes ved transport utenfra, jf. også kapittel 4.2 der problemstillinger omkring veduttak drøftes.

Antall turer det vil bli gitt dispensasjon for, vil bli vurdert i hvert enkelt tilfelle på bakgrunn av opplysninger om transportbehov m.m.

Dersom det gis dispensasjon for transport av ved, materialer og utstyr til hytte, bu eller seter regnes det ikke som brudd på vernebestemmelsene at en person sitter på dersom det er plass til det. Personer skal imidlertid ikke tas med dersom det utløser et behov for flere turer, og ren persontransport er ikke tillatt.

2. Ved gitte dispensasjoner vil det bli stilt som vilkår at det skal føres kjørebok som sendes forvaltningsmyndigheten etter endt vintersesong. Kjøreboka skal inneholde opplysninger om kjøredatoer, kjøretraseer og kjøreformål. Forutsatt at dette vilkåret oppfylles, kan det påregnes gitt flerårige dispensasjoner for den faste årlige transporten av ved, utstyr og materialer til vedlikehold.

3. Det er et overordnet mål i størst mulig grad å unngå motorferdsel i området på vårvinteren når villreinen er i ferd med å trekke inn i naturreservatet igjen. I denne tida fram mot kalving er reinen spesielt sårbar overfor forstyrrelser. Ved gitte dispensasjoner vurderes det derfor som viktig å sette en sluttdato for kjøring som ivaretar en tilfredsstillende tidsmargin i forhold til villreinens trekk inn i området. De siste vintrene har dette vært praktisert ved at 31. mars er blitt brukt som sluttdato for de nordligste delene av reservatet og 15. april som tidsgrense i den sørligste delen, med bakgrunn i at reinen trekker inn i området nordfra.

Ifølge villreinfraglig kompetanse er det generelle bildet nå at det trekker inn færre dyr i området og at dette skjer senere enn før (ultimo april). De siste årene har ikke reinen trukket inn i området før 1. mai. Med bakgrunn i dette vil det bli brukt én sluttdato for hele området for motorferdsel på vårvinteren og at denne settes til 15. april. I spesielle tilfeller vil det kunne vurderes å avvike fra denne datogrensen, eksempelvis når påsken kommer sent.

4. I forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondaneregionen er det stilt krav om bruk av leiekjører ved nyttetransport til setrer, hytter og buer. Dette kravet er også i samsvar med motorferdselloven med tilhørende nasjonal forskrifts bestemmelser og intensjon. Bruk av leiekjører vil normalt redusere kjøreomfanget, gi økte muligheter for samordning av transport og forenkle kontrollen.

Det er også ønskelig at mest mulig av nyttetransporten til setrer, hytter og buer i Hemmeldalen naturreservat kan skje ved bruk av leiekjører som har fått løyve fra kommunen. Imidlertid har ikke alle de berørte kommunene dekket opp sine arealer med en leiekjøringsordning fullt og helt. For grunneiere/rettighetshavere med flere bygninger i

naturreservatet som helt eller delvis er knyttet til næringsmessig bruk kan det være upraktisk og vanskelig med et absolutt krav om bruk av leiekjører. Det vil derfor ikke bli stilt et absolutt krav om bruk av leiekjører, men alle med transportbehov til husvære vinterstid anmodes om *fortrinnsvis* å benytte leiekjører til oppdraget.

Naturmangfoldloven

I tillegg til behandling etter verneforskrift må søknaden også vurderes etter naturmangfoldloven, herunder de miljørettslige prinsippene nedfelt i §§ 8-12 (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jmfør § 7.

Vudering

I forvaltningsplanen for Hemmeldalen naturreservat er det et mål at det skal være en strengere forvaltningspraksis for motorferdsel innenfor naturreservatet enn det som følger av lov om motorferdsel i utmark og vassdrag. Dette har sin bakgrunn i at et naturreservat er den strengeste verneformen, og området er vernet med tanke på spesielle naturkvaliteter. Denne verneformen brukes for å sikre urørt eller tilnærmet urørt natur eller en spesiell naturtype som det er knyttet internasjonale, nasjonale eller regionale verneverdier til. Utviklingen i naturreservater skal være mest mulig naturstyrt. Stillhet og fravær av motordur og motoriserte kjøretøy er et av karaktertrekkene ved urørt natur. Et enkelt motorisert kjøretøy behøver isolert sett ikke medføre vesentlig skade eller ulempe, men summen av mange vil uten tvil være en belastning for naturen og friluftslivet. Det er derfor viktig at man ikke ser på den enkelte tur isolert sett, men vurderer kjøringen i et helhetsspektiv, for på den måten best mulig å følge opp intensjonene med bestemmelsene om motorferdsel i utmark.

Det er omsøkt totalt 6 turer med snøskuter til to mindre hytter ved Steinsjøen og Hemla. I følge forvaltningsplanen for Hemmeldalen naturreservat blir det lagt til grunn at det kan gis dispensasjon for inntil 2 turer pr. år for en hytte i reservatet. I de fleste tilfeller vil dette trolig være nok for å dekke transportbehovet til hytter/buer med ordinær bruk. Dersom dette ikke er tilstrekkelig må det søkes spesielt om utvidet transport, og bakgrunnen for transportbehovet må synliggjøres i søknaden. I de tilfellene der det kan være aktuelt å gi utvidet antall turer er eksempelvis ved større vedlikeholdsarbeid eller lignende. Antall turer det vil bli gitt dispensasjon for vil bli vurdert i hvert enkelt tilfelle på bakgrunn av opplysninger om behov, mengde m.m. i søknaden. Det er i foreliggende søknad ikke vist til grunnlag for utvidet transport. Tidligere års kjørebøker gir også grunnlag for å si at 2 turer til hver bu/hytte er tilrekkelig i forbindelse med ordinær bruk. 1 tur = tur/retur fra utgangssted til bestemmelsessted. Kjøres 2 skutere samtidig regnes dette som 2 turer.

Søker nevner også i sin søknad at det kan være behov for akutt transport ved sykdom. I den forbindelse vil nasjonalparkforvalter påpeke at *redningstjenesten* ikke trenger egen tillatelse

til transport i slike tilfeller, og i akutte tilfeller kan derfor syketransport utføres av redningstjenesten uten egen tillatelse.

I forvaltningsplanen er det henvist til praksisen som gjennomføres i Rondaneregionen, med bruk av leiekjører som er godkjent av kommunen til transportoppdrag innenfor verneområdene. Her blir det stilt krav om bruk av leiekjører ved nyttetransport til setrer, hytter og buer, og i praksis foregår all transport ved bruk av leiekjører. Bruk av leiekjører vil normalt redusere kjøreomfanget, gi økte muligheter for samordning av transport og forenkle eventuelle kontroller i felt. Dette er et godt virkemiddel for å oppfylle målet om å begrense motorisert ferdsel i Hemmeldalen naturreservat til det som er strengt nødvendige. Søker skriver i sin søknad at leiekjører skal benyttes til de omsøkte transportene.

Når det gjelder persontransport vises det til en klageavgjørelsesom gjaldt Hemmeldalen NR fra Miljødirektoratet datert 7.10.2019 hvor det står følgende om persontransport:

«Både ordlyden og formålet med den konkrete bestemmelsen trekker i retning av at forvaltningsplanen ikke kan forstås slik at det settes en grense på én ekstra person. (...) Miljødirektoratet sin konklusjon er at tillatelsen ikke gir noen begrensning på antall passasjerer ved transport av materialer og utstyr til egen seter med snøskuter dersom det er plass til det. Den klare forutsetningen er imidlertid at persontransporten ikke utløser et behov for flere turer»

Videre står det i samme brev:

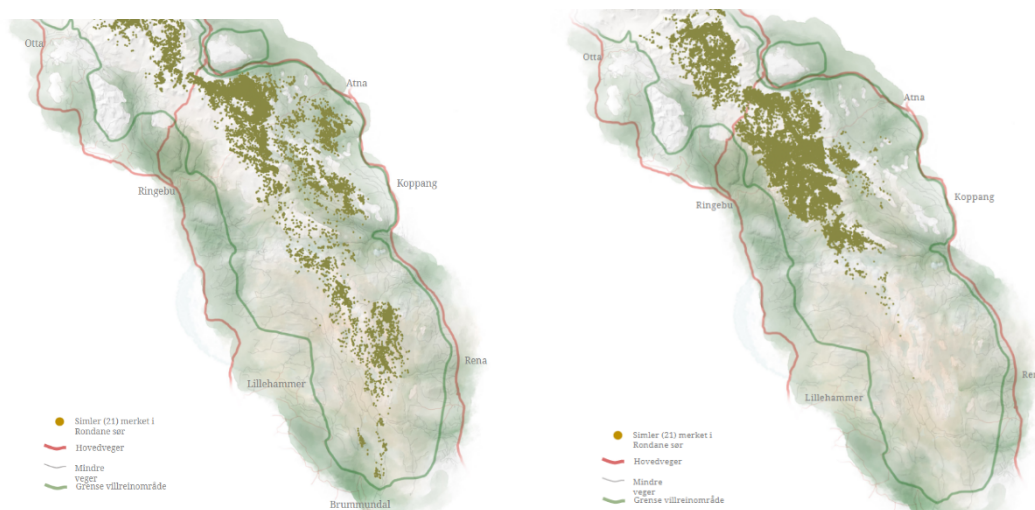
«Tillatelsen gir dermed utelukkende adgang til motorferdsel på snødekt mark når det er nødvendig for å frakte materialer og utstyr til egen seter. Tillatelsen gir med andre ord ikke adgang til å kjøre opptil 10 turer dersom dette ikke er nødvendig for å frakte materialer og utstyr. Det er for eksempel ikke adgang til å bruke to turer til å frakte familiemedlemmer på skuterkjelke dersom det hadde vært mulig å frakte all bagasje på en tur om det ikke satt på/satt på færre personer. Det er behovet for å frakte utstyr og materialer som skal styre antall turer, ikke behovet for å frakte personer».

Oppsummert:

- Det regnes ikke som brudd på vernebestemmelsene at personer sitter på dersom det er plass til det sammen med transport av utstyr og materialer.
- Personer skal ikke tas med dersom det utløser behov for flere turer.
- Ren persontransport er ikke tillatt.
- Aktiviteten som er omfattet av tillatelsen er motorferdsel som er nødvendig for frakt av utstyr og materialer til egen seter.

Villreinen, som er en viktig del av verneformålene i reservatet, trekker sørover og inn i Hemmeldalen utpå vinteren i månedsskifte mars/april. Deretter tas store deler av reservatet i bruk som kalvingsområde utover våren, jf kartutsnittene i figur 2. Dette er bakgrunnen for at motorisert ferdsel med snøskuter ikke er ønskelig etter den 15. april. I forvaltningsplanen er det åpnet for at denne datogrensen *kan* fravikes noe når påsken er sen. Kjøring med

snøskuter etter den 15. april kan ikke påregnes gitt, men ved behov kan forvaltningsmyndigheten kontaktes og det vil bli gjort en vurdering i det enkelte tilfellet.

Figur 2 : GPS-merka simler i Rondane Sør og arealbruk. Vår (april-mai) til venstre, og vinter (desember- mars)) til høyre. Alle data fra 2010-2018. Kilde: <http://server.villrein.no/fokus/rn/>

Forvaltningsplanen for Hemmeldalen naturreservat gir ingen retningslinjer for antall år en flerårig tillatelse skal gjelde. Det er derfor naturlig å se hen til forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane der Rondane-Dovre nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet. Her står det under kapittelet om forvaltningsmessige oppgaver at når det gjelder vanlige, gjentatte aktiviteter vil det kunne gis flerårige tillatelser for inntil maks 4 år. Dette vurderes også å være hensiktsmessig for flerårige tillatelser for nyttetransporter i Hemmeldalen naturreservat og gir forutsigbarhet og likebehandling innenfor områdene nasjonalparkstyret forvalter.

Nasjonalparkforvalter vurderer i denne sammenhengen at villreinen ikke vil bli forstyrret ved gjennomføring av eventuell transport innenfor gitt tidsfrist. Kunnskapen om verneverdiene i området og konsekvensene av omsøkt aktivitet er tilstrekkelig kjent, og føre-var-prinsippet vil ikke bli tatt i bruk (§ 9). I forhold til økosystem-tilnærming og samlet belastning, mener nasjonalparkforvalter at det er forsvarlig å tillate transporten i dette tilfellet. Det er viktig å gjennomføre denne transporten på en varsom måte. Det legges vekt på at transporten skal foregå slik at kjørestrekningen innenfor naturreservatet blir kortest mulig. I tillegg skal kjøringen skje på en slik måte at man unngår unødvendig forstyrrelser av dyreliv, og transporten skal foregå på godt snødekt mark slik at skader på vegetasjonen unngås (§ 10).

Ved bruk av begrensning på antall turer, definert kjørerute, tidsavgrensning på tillatelse og andre vilkår, gir dette godt grunnlag for at naturmangfoldet ikke skal bli nevneverdig belastet.

Når det gjelder miljøforsvarlige teknikker sikres dette gjennom vilkårene som er stilt i saken (§§ 11-12).

Konklusjon

Nasjonalparkforvalter vurderer søknaden slik at det kan gis tillatelse til transport ved at gitte vilkår følges.

Til orientering er det Rondane-Dovre nasjonalparkstyre som er forvaltningsmyndighet for Hemmeldalen NR. De 2 nasjonalparkforvalterne som er ansatt i sekretariatet er teknisk sett ansatt hos Statsforvalteren i Innlandet men arbeider for nasjonalparkstyret. Statsforvalteren forestår arkiv og personaltjenester blant annet. Korrespondanse som er arkivverdig skal derfor sendes Statsforvalteren i Innlandet og merkes med «Til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre» dersom saken ikke har et saksnr.

Med hilsen

Eirin Berge
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Vedlegg:

1 Kjørebok Mønness 2023-2026

Kopi til:

SNO Hemmeldalen

Trond Stensby

Statsforvalteren i Innlandet

Åmot kommune

VN-RONDS

Postboks 987

Torget 1

2604

2450

LILLEHAMMER

RENA